

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs

Haldi tehnilise vaatluse post Hiiumaal Emmaste vallas Haldi külas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed.....	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	5
4. Ajaloolised fotod.....	13
5. Täiendav info.....	18

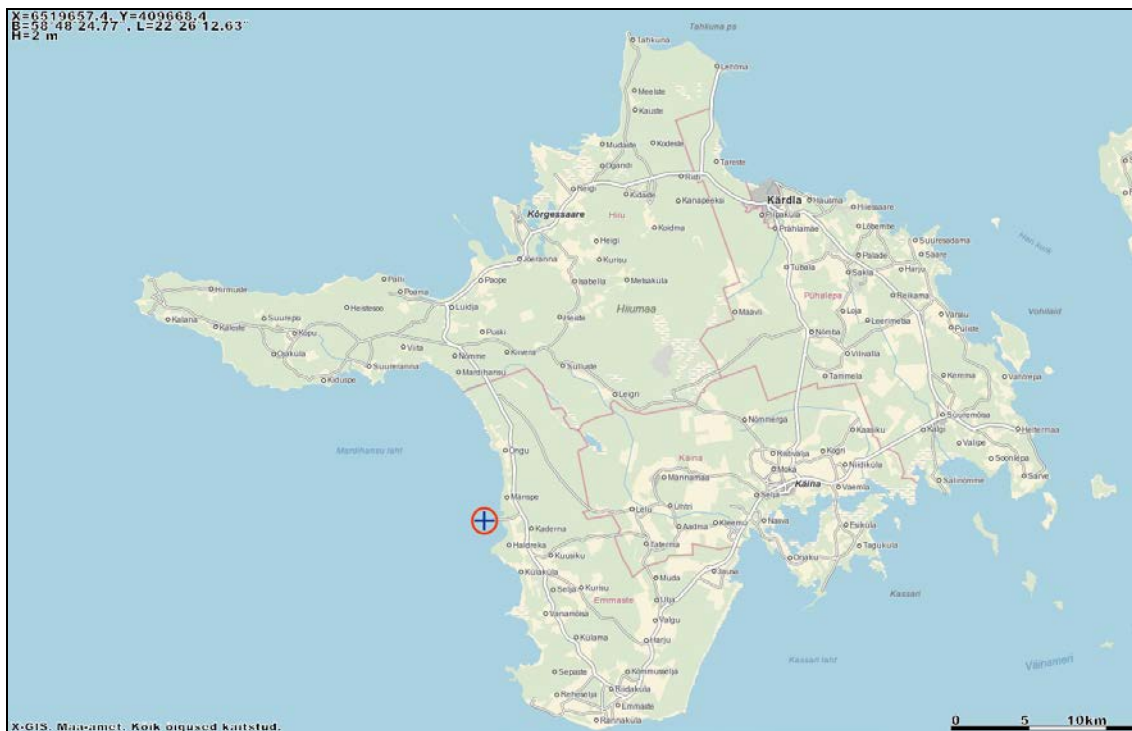
Koostajad:
Ain Tähiste, Mart Mõniste

29.12.2014

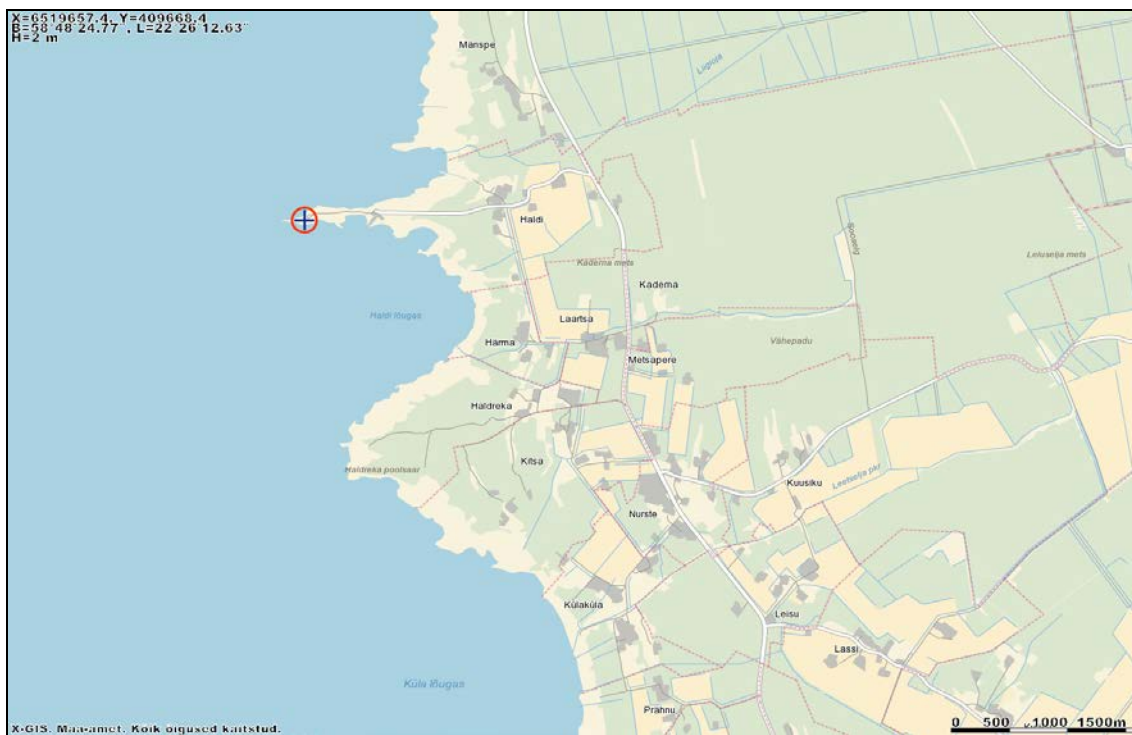
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	11. piirivalvesalga (s/o 2133) 5. piirivalvekordoni (Sõru) tehnilise vaatluse post Haldi säärel (PTN-51).
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	Haldi vaatluspost
1.3	Aadress	Hiiu maakond, Emmaste vald, Haldi küla. Lähiaadress: Haldi (0,96 ha), tunnus: 17501:002:0091
1.4	Koordinaadid	58°48'24.77", 22°26'12.63"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	Nõukogude piirivalve lahkus 1992. Taasiseseisvunud EV ajal vaatlusposti ei kasutatud.
1.6	Praegune funktsioon	Erastatud, elamumaa.
1.7	Seisukorra hinnang	Hoonel ukсед-aknad puuduvad, põrandad mädad, katuslagi kohati sisse langenud. Vaatlustorni metallkonstruktsioon terve, puitosad pehkinud, alumine trepp puudu. Piirdeaiast säilinud paar posti, raadiomastist ainult alus.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Haldi sadama lähedal (600 m), väikesel avatud poolsaarel.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (4)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (14) ja ajaloolised fotod (7)
1.11	Seotud ehitised	Sõru piirivalvekordon.
1.12	Põhiüksus	11. piirivalvesalga (s/o 2133) 5. piirivalvekordon Sõrul, s/o 2133-L (2133-Л), kutsung Gidron (Гидрон), Сыру, Хийумаа
1.13	Lisateave	
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 26.10.2014
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

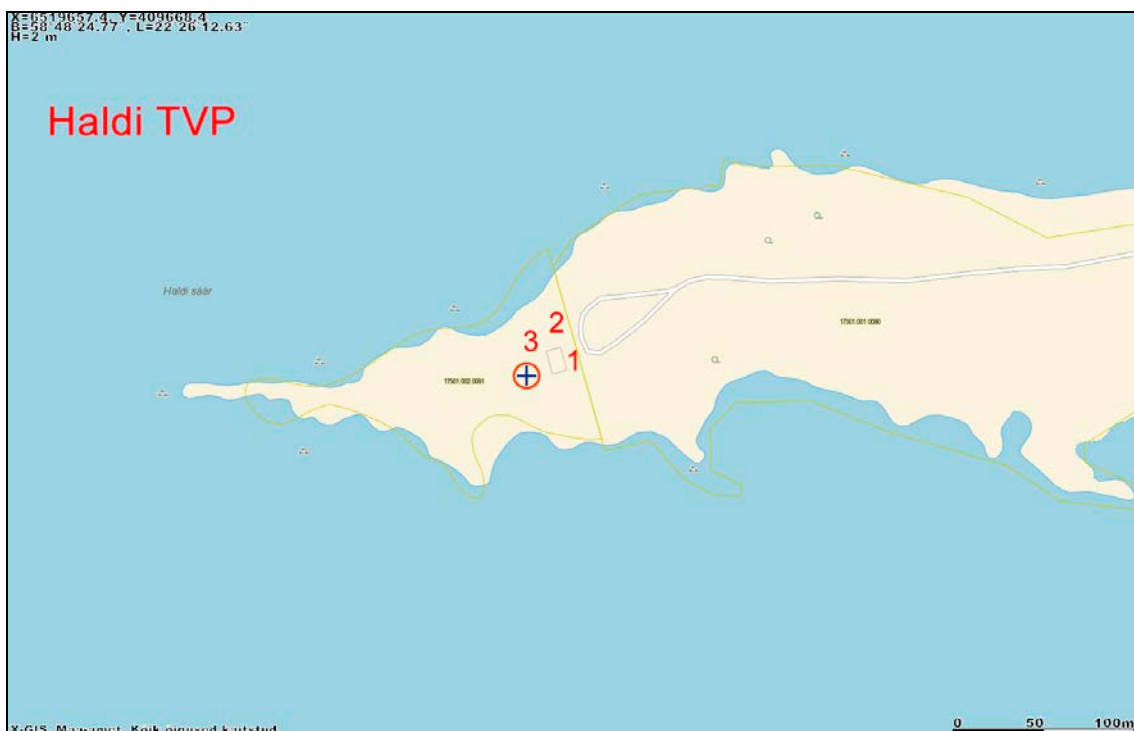
Skeem 1. Haldi tehnilise vaatluse post Hiiu maakonnas Emmaste vallas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Haldi tehnilise vaatluse post Emmaste vallas Haldi külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Haldi tehnilise vaatluse posti objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 4. Haldi tehnilise vaatluse posti objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

- 1 - vaatlusposti hoone, prožektori angaar
- 2 - vaatetorn
- 3 - raadiomasti alus

3. Fotod

Foto 1 (038). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaade sissesõiduteelt, ida suunast.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 2 (054). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaade mere poolt, lääne suunast. Paremalt ja vasakult paistavad piirdeaia säilinud postid.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 3 (049). Haldi tehnilise vaatluse post. Hoone parempoolses tiivas on diisलगeneraatori ruum, vasakul meeskonnaruum, keskel prožektoriangaar.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 4 (074). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaatetorni redelid on kadunud.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 5 (068). Haldi tehnilise vaatluse post. Prožektoriangaar.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 6 (062). Haldi tehnilise vaatluse post. Elektrigeneraatori ruum.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 7 (060). Haldi tehnilise vaatluse post. Elektrigeneraatori ruum, põrandal näha agregaatide vundamendid.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 8 (061). Haldi tehnilise vaatluse post. Elektrigeneraatori ruum.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 9 (070). Haldi tehnilise vaatluse post. Meeskonnaruum.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 10 (045). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaadetorni trepid on kadunud, aga ülemised konstruktsioonid, piirded ja radari alus veel alles.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 11 (076). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaadetorni platvormi põrand on täiesti mäda.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 12 (078). Haldi tehnilise vaatluse post. Raadiomasti alus.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 13 (059). Haldi tehnilise vaatluse post. Raadiomasti vantide vundament.
Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

Foto 14 (083). Haldi tehnilise vaatluse post. Vaatetorn on ilmselt Hiiumaa madalaim. Praeguseks hävinud Hirmuste ja Tahkuna tornid olid ühe sektsiooni (2,5 m) võrra kõrgemad. Foto Mart Mõniste 26.10.2014.

4. Ajaloolised fotod

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. Vaade vaatetornist Haldi sadama poole 1987. aastal.
Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. Vaade vaatetornist, paistab piirdeaed, metallvärav ja betoonist jalgteed. 1987. aasta.
Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. 1987.

Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. Ajateenija Aleksandr 1987. aastal

Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. Vaatetorni tehniline varustus 1987. aastal: kaks radarit, merebinokkel.

Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. 1987.

Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

Foto 14. Haldi tehnilise vaatluse post. 1987.

Foto saidilt <http://www.pogran-zastava.ru> (vaadatud 25.09.2013).

5. Täiendav info

Eesti Rohevöö projekt

http://www.estoniangreenbelt.eu/Rohevoo_1.htm (vaadatud 6.10.2013)

Eesti rohevöö militaarobjektid: Vormsi, Hiiumaa, Saaremaa

Google Maps kaardirakendusse on Lääne-Eesti saartel märgitud kokku 125 objekti

<https://maps.google.com/maps/ms?msa=0&msid=201476420995261355958.0004b58c6764a32846dd1&ie=UTF8&t=h&vpsrc=6&ll=58.53386,22.681274&spn=1.433763,3.565063&z=8&source=embed> (vaadatud 6.10.2013)